Analyysi

Väestön ikääntyminen jarruttaa työllisyyden paranemista

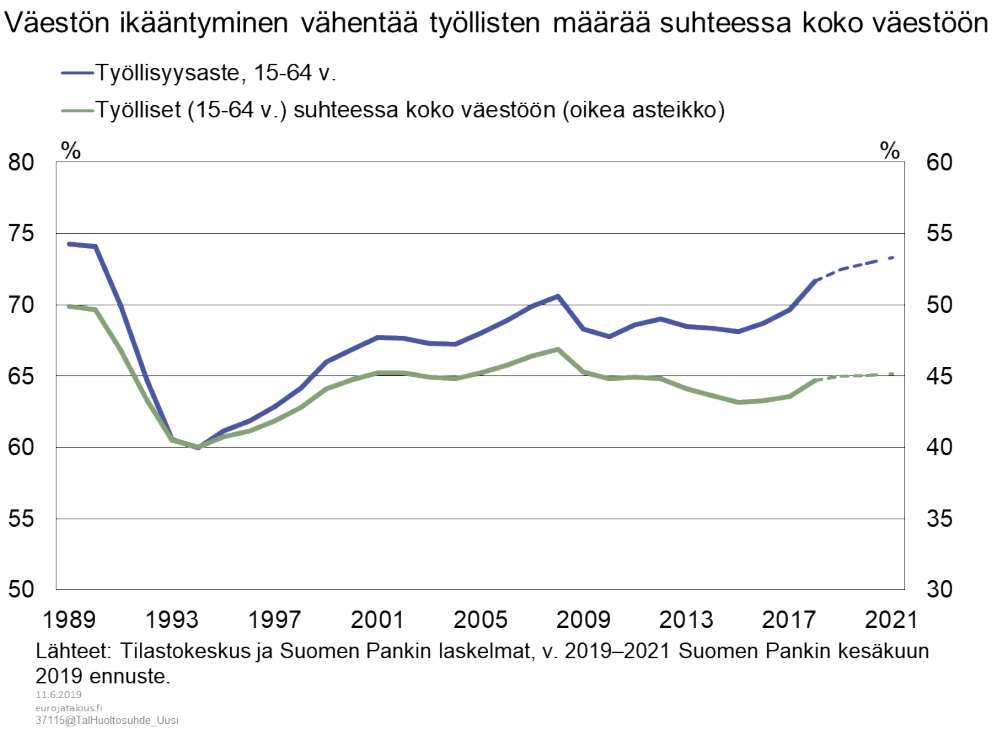
Suomen talous | 11.06.2019

Työllisyysaste on keskeisin mittari työllisyyskehitykselle ja edellytyksille maksaa julkisia menoja. Väestön ikääntymisen myötä työllisyysasteen (eli työlliset / 15–64-vuotias väestö) nousu ei kuitenkaan enää automaattisesti tarkoita työllisten määrän lisääntymistä, sillä nousu voi johtua työllisten määrän lisääntymisen ohella myös työikäisen väestön pienenemisestä. Toisin sanoen vaikka työllisyysaste nousisi tai pysyisi ennallaan, työllisten määrä saattaa pienentyä, jos 15–64-vuotiaiden määrä vähenee riittävän nopeasti. Ennustevuosina, jos työllisyysaste eri ikäryhmissä pysyisi vuoden 2018 tasolla, työllisten määrä supistuisi silti miltei 15 000 hengellä.

Hyvinvointivaltion rahoittamisen kannalta keskeistä on, kuinka paljon on työllisiä suhteessa koko väestöön. Tämä ns. taloudellinen huoltosuhde heikentyi merkittävästi finanssikriisin jälkeen, kun työllisyys supistui pitkittyneen taantuman vuoksi ja samanaikaisesti suuret ikäluokat siirtyivät eläkkeelle. Vaikka voimakkain ikääntymisen aalto on jo takanapäin, työikäisen väestön osuus koko väestöstä supistuu edelleen, ja siksi taloudellisen huoltosuhteen kohentaminen on hankalaa. Ennustevuosina työllisyysaste nousee edelleen 1,6 prosenttiyksikköä vuoden 2018 tasostaan, mutta työllisten osuus koko väestöstä kasvaa vain 0,5 prosenttiyksikköä.

Kuvio 1.

Työpanoksen kasvua rajoittaa myös trendinomainen työajan lyhentyminen pitkällä aikavälillä, sillä se tarkoittaa keskimääräisten työntekijäkohtaisten työtuntien vähenemistä yli ajan. Jos trendi työajan lyhenemisen suuntaan jatkuu, työllisten määrän nousu ei tuota yhtä suurta kasvua työtunneissa. Työtuntien kehitys suhteessa koko väestöön kuvaa viime kädessä parhaiten sitä, mikä on hyvinvointivaltion rahoituspohja. Työtunnit ovat kasvaneet työllisyysastetta ja työllisten lukumäärää hitaammin.

Asiasanat

työllisyys, työllisyysaste, väestön ikääntyminen